

The role and significance of “round table” method in raising a sense of patriotism among future teachers

Nodima ORIPOVA¹, Dilfuza RAKHMATOVA²

Karshi State University
Shakhrisabz State Pedagogical Institute

ARTICLE INFO

Article history:

Received August 2022
Received in revised form
10 September 2022
Accepted 25 October 2022
Available online
15 November 2022

Keywords:

Motherland,
patriotism,
round table,
duty,
obligation,
initiative.

ABSTRACT

This article reveals the role and significance of “Round Table” method in instilling a sense of patriotism among future teachers. The article also mentions the method of organizing a round table.

2181-1415/© 2022 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol3-iss5-pp146-150>

This is an open-access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Bo'lajak pedagoglarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda “davra stoli” metodining o'rni va ahamiyati

ANNOTATSIYA

Kalit so'zlar:

Vatan,
vatanparvarlik,
davra stoli,
burch,
majburiyat,
tashabbuskorlik.

Ushbu maqolada bo'lajak pedagoglarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda “davra stoli” metodining o'rni va ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, maqolada davra stolini tashkil etish metodikasi keltirib o'tilgan.

¹ Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Preschool Education Department, Karshi State University. E-mail: n_oripova@mail.ru.

² Master degree student, Shakhrisabz State Pedagogical Institute. E-mail: d.raxmatova@mail.ru.

Роль и значение метода «круглый стол» в воспитании чувства патриотизма у будущих педагогов

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

Родина,
патриотизм,
круглый стол,
долг,
обязанность,
инициатива.

В данной статье раскрывается роль и значение метода «Круглый стол» в воспитании чувства патриотизма у будущих педагогов. Также в статье упоминается метод организации круглого стола.

KIRISH

Yangi O'zbekistonni rivojlantirish uchun davlat va jamiyat ijtimoiy, iqtisodiy, madaniy va ma'naviy sohalar oldiga ulkan vazifalarni qo'yamoqda. Darhaqiqat, mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlarning maqsadi ham intellektual salohiyati yuqori, o'z e'tiqodiga sodiq, Vatan sha'nini har narsadan ustun deb biladigan yoshlarni yetishtirishdan iboratdir [1, 2, 3].

Shu bilan birga, yoshlar qalbiga vatan mehrini jo qilish, ularga Vatanning yagona ekanligini anglatish ta'lim-tarbiya jarayonining asosiy vazifasi bo'lmog'i lozim. Ma'lumki, ta'lim-tarbiya jarayoni muayyan maqsadga yo'naltirilgan tizim bo'lib, unda barkamol shaxsni shakllantirishga alohida e'tibor qaratiladi. Barkamollikning muhim belgilaridan biri esa inson faoliyatida vatanparvarlikning namoyon bo'lishidir. Pedagogik jarayonning muayyan qismini bo'lajak pedagoqlarda xuddi mana shu vatanparvarlikni shakllantirishga yo'naltirish zarur [4, 5].

Shuni unutmashimiz lozimki, bo'lajak pedagoqlarda vatanparvarlikni shakllantirish maqsadi nafaqat dars jarayonida, balki auditoriyadan tashqari jarayonda ham amalga oshirilishi zarur. Bu borada auditoriyadan tashqari tadbirlarning eng samarali usullaridan biri davra suhbatini hisoblanadi [6, 7, 8, 9]. Davra suhbatini – talabalarning faol jamoaviy munozarada ishtirok etishi uchun imkoniyat yaratib beruvchi usul hisoblanadi. Davra suhbatini jarayonida dolzarb masala va muammolar o'rta tashlanadi hamda yechim doirasida vazifalar belgilab olinadi. O'z navbatida bo'lajak pedagoqlarda vatanparvarlikni shakllantirishga qaratilgan davra suhbatining maqsadi quyidagicha bo'lmog'i lozim:

1. Talabalarining Vatanimiz tarixi, uning qadriyatlarini haqidagi bilimlarini kengaytirish;

2. Vatan ravnaqi uchun xizmat qilish istagini kuchaytirish;

3. Talabalar faolligini oshirish, tashabbuskorligini qo'llab-quvvatlash orqali ularda mustaqillikni rivojlantirish;

4. Talabalarda kreativlikni rivojlantirish uchun ijodiy muhitni yaratish.

5. Yakuniy xulosa va qaror qabul qilishga o'rgatish;

6. Taklif qilingan qarorlarni yakdil himoya qilishga o'rgatish va boshqalar.

Talabalar bilan davra suhbatini tashkil etishda quyidagi jihatlarga alohida e'tibor qaratish lozim:

1. Turli xil vizual vositalardan foydalangan holda (audio, video, foto) davra suhbatining mazmunli o'tishini ta'minlash;

2. Asosiy g'oyaga e'tiborni qaratgan holda hisobotlar, sharhlar, dalillarni tayyorlash;

3. “Davra suhbatini” prinsipiga rioya qilish. Ya’ni talabning aylana stol atrofida o’tirishini ta’minlash. Chunki bu jarayonda bir-birlari bilan to’g’ridan-to’g’ri aloqa o’rnatadilar, bir-birlarining yuz ifodasi, ko’z qarashlari, mimikasi, xayrixohligi kabi ko’plab psixik va fiziologik holatlarini yaqqol ko’radilar. Ayniqsa, aylana stol atrofida o’tirgan kishilarning barchasida ruhiy yaqinlik kuzatiladi;

4. Vatanparvarlikni tarbiyalashga oid davra suhbatining qiziqarli tus olishi uchun va ayrim masalalarning yechimini topishda ekspertlar guruhini shakllantirish. (Bu ekspert guruhiga tarixchilar, etnograflar, sotsiolog, psixolog, faylasuf olimlarni kiritish);

5. Davra suhbatida iloji boricha talabalar sonining ko’proq bo’lishiga e’tibor qaratish;

6. Suhbat vaqtida muammolarni ma’lum bir ketma-ketlikda yechishga urinish. Bir masalani yechmasdan ikkinchisiga o’tib ketmaslik;

7. Davra suhbatining davomiyligi 2 soatdan oshmasligi lozim;

8. Ishtirokchilar sonining kam yoki ko’p bo’lib ketmasligi.

Davra suhbatining muhim xususiyatlaridan biri uning ishtirokchilari o’rtasida ochiq va demokratik munosabatlarning o’rnatilganligidadir [10, 11, 12]. Chunki davra stoli atrofida o’tirgan har bir ishtirokchining fikri va qarashlari boshqalar tomonidan rad etilmaydi va ochiq-oshkora suhbat olib boriladi. Bunda quyidagi prinsiplarga amal qilinadi:

1. Stol atrofida o’tirganlarning barchasi teng huquqli ekanligini ishtirokchilarning barchasi his etishi;

2. Suhbat jarayonida aytilgan har bir g’oya va fikr muhokama qilinmay qolmasligi lozim;

3. Suhbatda bir yoki bir necha kishining manfaati ko’zlanmasligi lozim;

4. Suhbat yakunida qabul qilingan qarorning bajarilishiga barcha ishtirokchi mas’ul hisoblanadi.

Shu o’rinda “Davra suhbatini”ning tashkilotchisiga ham muhim vazifalar yuklanadi. Ya’ni bular:

1. Davra suhbatini qiziqarli bo’lishi uchun muammoli savollarni izlab topishi;

2. Muhokama qilinayotgan umumiy muammo yuzasidan ishtirokchilarning faolligini oshiruvchi qo’shimcha savollarga o’rin qoldirishi;

3. Suhbat jarayonida keskin vaziyatlarga olib keluvchi holatlarning oldini olishi;

4. Ishtirokchilar tomonidan muammodan chetga chiqishlar bo’lsa, darrov vaziyatni tartibga solishi kabilar;

5. Talabalarni jamoaviy tahlil va munozara, taqqoslashga jalb qila olish;

6. Muhokama o’tkazishda turli tashkiliy texnikalardan foydalanish;

7. Davra suhbatini uchun tanlagan mavzu bo’yicha talabalarni ogohlantirish;

8. Ishtirokchilarga masala yuzasidan fikr-mulohazada ishtirok etishida vaqt reglamentiga rioya qilishini eslatib borish.

Bizningcha, davra suhbatining to’g’ri tashkil etilishi uchun uni uch bosqichda amalga oshirish lozim:

1. Kirish. Davra suhbatini ishtirokchilarining o’zaro tanishuvi. (Agar guruh ushbu suhbatda ilk marotaba yig’ilgan bo’lsa va ularning tanishuviga 5 daqiqa vaqt beriladi). Ishtirokchilarda davra suhbatiga nisbatan motivatsiyani yaratadi. Kun tartibidagi muammo aytiladi va uning ahamiyati tushuntiriladi. Davra suhbatini shartlari bilan ishtirokchilarni tanishtirib olinadi va ular o’rtasida do’stona munosabatlar o’rnatilishiga erishiladi.

2. Asosiy qism. Davra suhbatining asosiy maqsadi amalga oshiriladigan jarayon hisoblanadi. Unda dastlab mavzuga oid savollar birin-ketin ishtirokchilarga berib boriladi. Har bir savolga atroflicha javob olingach, keyingi savolga o'tiladi. Beriladigan savollar muammoli vaziyatlardan kelib chiqib tuzilgan bo'lishi lozim. Masalan, talaba yoshlar bugungi kunda Vatan ravnaqi uchun qanday hissa qo'shmoqdalar yoki hamma talabalar ham Vatan oldidagi burchlarini to'liq bajarmoqdalar, "Men Vatan uchun nima qila olaman?" muammoli savollar atrofida bo'lishi lozim. Mana shu kabi muammoli vaziyatlar davra suhbatini ishtirokchilariga tanishtirilgach, bir qancha savollar ularga beriladi. Har bir savolga ajratilgan vaqt 10-15 daqiqadan oshmasligi lozim. Aks holda davra suhbatida nazarda tutilgan boshqa muammolar yechilmay qolaveradi. Davra suhbatida beriladigan savollarning ta'sir doirasi yuqori bo'lib, uning yechimi "ha" yoki "yo'q" javoblaridan iborat bo'lmasligi lozim, balki ishtirokchilarni fikr yuritishga, mas'uliyat bilan yondashishga, atroflicha o'ylashga majbur qilishi darkor. Berilgan savollarga yondashuvlar, turli-tuman fikrlar qancha ko'p bo'lsa, u shuncha qiziqarli bo'ladi. Eng muhimi bu jarayonda talabalar o'zlarining Vatan oldidagi burch va majburiyatlarini chuqur his etishlari va boshqalarni ham shunga jalb eta olishlari kerak.

Muhokama shaklidagi "davra suhbatini"ni o'tkazishda nafaqat g'oyalar, yangi ma'lumotlar, fikrlar, balki ushbu g'oyalar va fikrlarning tashuvchisi sifatida ishtirok etadilar. Muammoli vaziyatlarni yechishga qaratilgan savollar davra suhbatining asosiy qismi hisoblanadi. Savol berish masalasi (savol nima, bu javob, bu qo'shimcha ma'lumot olish, ma'ruzachining pozitsiyasini olish va shu bilan keyingi taktikani aniqlang).

3. Natijaviy baholovchi bosqich. Bu bosqichda talabaga og'zaki savollar va mobil ilovalar orqali anketa so'rovnomasi yoki test savollariga javob berishi so'raladi. Ularning javoblari va olingan natijalar tahlil qilinadi.

XULOSA

Xulosa sifatida shuni ta'kidlash joizki, pedagogik ta'lim jarayonida bo'lajak pedagoglar nafaqat kasbiy bilimlar bilan qurollanadilar, balki ular o'z kasbi orqali Vatanga xizmat qilishni va yosh avlodda vatanparvarlikni shakllantirish yo'l va usullarini egallaydilar. Ana shu maqsadda pedagogik jarayonning maqsadi bo'lajak pedagoglarda vatanparvarlik hissini shakllantirish bilan bog'liq holda amalga oshirilishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Медетова М.М. (2005). Научно-педагогические основы патриотического воспитания подростков на материалах краеведения. – С. 23.
2. Khalilovna O.N., Axmatjanovna M.M., Kosimovich N.U., & Botirovna K.V. (2020). Main core and meaning of shaping professional faith. *Journal of Critical Reviews*, 7(2), 242–245.
3. Khalilovna O.N., Lutfullayevna B.L., Kosimovich N.U., & Yusupovna R.M. (2020). Historical studies in the pedagogical training and ways to improve vocational training. *Journal of Critical Reviews*, 7(3), 274–277.
4. Орипова Н.Х., & Хаитова Ю.С. (2016). Программа по воспитанию молодежи в духе общенациональных ценностей. *Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов*, (1), 47–49.
5. Ташланова Н.Д. (2018). Эффективное использование игровых технологий в процессе обучения. *Форум молодых ученых*, (4), 1419–1421.
6. Орипова Н., & Неъматова С. (2021). 7 yoshli bolalar xulq-atvoridagi salbiy o'zgarishlarning kelib chiqish sabablari va omillari. *Общество и инновации*, 2(4/S), 182–186.

7. Орипова Н., & Нарзиева Л. (2020). Социально-исторические и педагогические проблемы овладения профессией. Экономика и социум, (12-1), 868–871.

8. Орипова Н., & Омонова М. (2021). Педагогико-психологические проблемы развития адаптивных процессов детей дошкольного возраста. Общество и инновации, 2(4/S), 197–200.

9. Ташланова Н.Д. (2018). Эффективное использование современных компьютерных технологий на уроках иностранных языков. Экономика и социум, (11), 907–910.

10. Орипова Н.Х., & Собирова Н.З. (2013). Смысл и сущность понятия убеждения. Science and world, 45.

11. Муминова Н.А. (2017). Дидактические игры, используемые для повышения эффективности уроков родного языка в 1 классах начального образования. Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов, (4), 39–41.

12. Орипова Н. Х., & Туропова М.С. (2021). Основные виды занятий для детей дошкольного возраста. Экономика и социум, (1-2), 291–294.